

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

Készült az Országos Bírósági Hivatal (OBH) I. emelet 111. számú helyiségében megtartott, a Szombathelyi Törvényszék Büntető Kollégiuma kollégiumvezetői állására benyújtott pályázat elbírálása tárgyában, a 2018. október 16. napján (kedd) 14:15 órai kezdettel tartott meghallgatásról.

Jelen vannak:

Dr. Handó Tünde

az OBH elnöke

Dr. Rácz József

pályázó

Kobza Györgyné

jegyzőkönyvvezető

Dr. Handó Tünde köszönti a megjelentet. Megállapítja, hogy a Bírósági Közlöny 2018. évi 5. számában, a 443.E/2018. (VI.21.) OBHE számú határozattal a Szombathelyi Törvényszék Büntető Kollégiuma kollégiumvezetői állására kiírt pályázatra dr. Rácz József nyújtott be pályaművet.

Tájékoztatja a pályázót, hogy a Bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. CLXI. törvény (a továbbiakban Bszi.) 132. § (1) bekezdése előírja az OBH elnöke számára a pályázó meghallgatását. A meghallgatásról jegyzőkönyv készül, amelyet a Bszi. 77. § (4) bekezdésére figyelemmel a bíróságok központi honlapján közzé kell tenni.

Tájékoztatja továbbá a pályázót arról, hogy a pályázati rendszer átláthatóságának biztosítása érdekében – amennyiben ehhez a pályázó hozzájárul – a jegyzőkönyv mellett a pályázati anyagot is közzé kívánja tenni a központi honlapon azzal, hogy amennyiben a pályázó kéri, a pályázati anyag csak eredményes pályázat esetén kerül közzétételre.

Dr. Rácz József

A pályázat nyilvánosságra hozatalához hozzájárulok.

Dr. Handó Tünde

Van-e valami, amit kiemelne, vagy kiegészítené a pályaművet?

Dr. Rácz József

Kiegészíteni nem, talán kiemelni érdemes lenne azt a két feladatcsoportot, amit igazán fontosnak látok majd az elkövetkező években. Az egyik nálunk az új Be. Nyilvánvalóan az új megoldások, az új technikák vonatkozásában most fog majd a gyakorlatban kiderülni, hogy mik a gondok igazából. Tehát erre való felkészülés. Úgy gondolom, hogy a kollégiumvezető egyik fontos feladata. A másik az elektronikus kapcsolattartás, ügyintézés, digitális bíróság, ezzel összefüggő rengeteg újítás, ami várható. Távmeghallgatás és ilyenekre gondolok. Ennek a menedzselése, a bírák részére bemutatása, illetve annak elősegítése, hogy ha lehet, akkor használják, ha már vannak ilyen eszközök. Szóval ez a két terület, ami úgy gondolom, hogy egymást szépen kiegészíti, ki kell, hogy egészítse és a kollégium számára a következő évek szerintem legfontosabb feladata. Tehát ha valamit kiemelnék, akkor ezt a kettőt.

Dr. Handó Tünde

Hogyan készülnek rá, hogyan szervezi meg kollégiumvezetőként, eddig hogyan látott hozzá ahhoz, hogy akár az elektronikus kapcsolatok helyzete, a képzés, a probléma felvetés stb. azok a helyükre kerüljenek, vagy megoldást nyerjenek a kérdéses dolgok. Az új Be.-re hogyan készül egy ilyen kis bíróság, hiszen leírás szerint helyi bíróságokon összesen 12 büntető bíró dolgozik, törvényszéki szinten 7.

Dr. Rácz József

Tizenkilencen vagyunk, igen, tizenkettő járásbíró, hét törvényszéki bíró, most így állunk.

Dr. Handó Tünde

Mi a módszer?

Dr. Rácz József

Az új Be.-re való felkészüléssel kapcsolatban én több helyen is nyilatkoztam, a helyi sajtóban megkérdeztek, tévében is voltam, felkértek előadásra főügyészségen, ügyvédeknek is tartottam előadást. Mindenhol elmondtam, hogy ilyen szintű és szervezettségű felkészülés, én 31 éve vagyok a bíróságon, de én ilyen még nem tapasztaltam, mint az új Be.-re volt. Tehát ez a központi képzés, helyi képzés, regionális képzés, új Be. munkacsoportok. Én úgy gondolom, hogy ilyen felkészülés után most úgy látom, hogy jóval kevesebb probléma van eddig, mint amire én számítottam, és biztos vagyok benne, hogy ez a képzés eredménye is. Az új Be. munkacsoport nálunk nagyon szépen működött, nagyon szép számmal és szerintem egész jó volt a felkészülésünk. Az elektronikus ügyintézéssel kapcsolatban sok helyen a kollégiumvezető az elektronikus kapcsolattartó. Nálunk nem. Mi annak idején erről beszélgettünk elnök úrral is, hogy vajon

nem lenne érdemes ezt szétválasztani. Olyan nagy terület mind a kettő, hogy nem biztos, hogy a kollégiumvezetőnek kellene ezt a két feladatot együtt végezni. És akkor nálunk a választás, a Bf. Tanács elnökére esett, aki végül is nagyon szívesen fogadta és nagyon lelkesen végzi ezt a feladatot. Mi egy olyan munkamódszerben egyeztünk meg, hogy a kettőnek együtt kell működnie. Tehát a Be.-nek, a szakmának és az elektronikus kapcsolattartásnak együtt kell működnie, ezért folyamatosan egyeztetünk egymással.

Közös büntetőbírói értekezleteket tartunk, ahol ő elmondja az újításokat, én pedig a szakmát adom mögé, mert azért a Be.-t mindig oda kell tenni mögé mondjuk egy távmeghallgatás mögé.

Most jutottunk el odáig, hogy nekünk múlt héten adták át a távmeghallgató rendszert, hétfőn. Most az elméleti felkészítés után pénteken lesz egy olyan gyakorlati, hogy be tudjuk ültetni a bírókat. Két tárgyalótermet összekötünk és mindenkinek be lesz mutatva, hogy ez hogy működik. Mi már ezt megnéztük, én többször is, MIA-n is, Egerben is a kollégiumvezetőin volt erre lehetőség. A bírák most látják először élesben. De mondom, ezt össze kell kötni, ezeket az új megoldásokat mindenképpen a Be.-vel. Tehát azt meg kell értetni mindenkivel, hogy ha lehet, használják a távmeghallgatást, hiszen rengeteg előnye van. Egyszerűsít, költséghatékony, de ugyanakkor az új Be szerint kivétel mindig van. Tehát ha egy bíró úgy látja egy büntetőeljárásban, hogy egy bizonyítás akkor hiteles, hogyha ő ott látja maga előtt a két embert, mondjuk akit szembesíteni kell, egy vádlottat és egy tanút, ha ő úgy látja hogy a közvetlenség sérülne, akkor választhatja ezt a megoldást még mindig. De ha lehet, akkor ne. Főleg BV-ben fogvatartottak esetében, ami nálunk ugye abszolút fő szempont, akkor mindenképpen próbáljuk a távmeghallgatást választani. Szóval a kérdésre válaszolva így mi ketten együtt kooperálva, együttműködve alakítottuk ki ezt a rendszert. Remélem működni fog.

Dr. Handó Tünde

A BV-t említette. Milyen a kitettsége a Szombathelyi Törvényszéknek, megszorodtak a kártalanítási ügyek? Mi a tapasztalat?

Dr. Rácz József

Nálunk igen. Tehát nálunk a Szombathelyi Börtön 1500 fős börtön. Nálunk a fogva tartásnak a körülményei megfelelnek a jogszabályoknak. Nem azzal van a gond, hanem máshonnan jönnek, más börtönökből jönnek hozzánk, ahol viszont nem feleltek meg, ahol már beadták a kérelmüket és mi bíráljuk el, mert mindig a fogva tartás helye szerinti BV bíró, illetve nálunk titkár bírálja el. Mi a más BV intézeteknek a körülményeit bíráljuk el. Számokban kifejezve, első féléves adat van június 30-ig BV-be 1400-1500 ügy érkezett összesen, ebben minden benne van. Abból a kártalanítás 350-400 között volt. Kb. ennyi egy fél év alatt. És ez mind más börtönből.

Dr. Handó Tünde

Abban mi a nehézség? Nehezek a kártalanítási ügyek? Hogyan szervezik meg?

Dr. Rácz József

Vannak benne nehezebb megítélésű ügyek. Panasszal indul, az elítéltnak, fogva tartottnak panaszt kell benyújtania a BV Intézetben, az az alap. Ha a panaszt úgy bírálják el, hogy átteszik egy megfelelő körletbe, akkor rendben van, ha nem, akkor ő ez ellen felülvizsgálattal élhet. Ez az egyetlen olyan hatáskör, amit BV bírónak kell elbírálni, titkár nem lehet. Minden más esetben, hogy ha tényleg megvannak a feltételek, hogy ő kártalanításra jogosult, mert olyanok voltak a fogva tartásnak a körülményei. Ezt pontosan a jogszabály meghatározza, az élettér, mozgástér meg volt-e, akkor ha meg vannak a feltételek, akkor már viszonylag könnyű. Van, ami segít bennünket ez a kártalanítás összegének kiszámítását segítő program.

Dr. Handó Tünde

Akkor ezt használják? Tudják használni? Együttműködnek ebben a BV Intézettel?

Dr. Rácz József

Igen. Ehhez az kell, hogy a BV Intézet ennek megfelelően bocsássa rendelkezésünkre az adatokat. Ha így megjönnek, akkor tudjuk használni ezt a programot. A titkáraink használják.

Dr. Handó Tünde

Ez a program segítség volt?

Dr. Rácz József

Azt mondják a titkárok, hogy ha egy ügy megítélése egyszerű, akkor nagyon nagy segítség, mert pillanatok alatt kiszámolja a kártalanítás összegét. Hogy ha már számolni kell visszafele, mert megszakadhatnak a fogva tartásnak a körülményei, és akkor újraindul, itt már különböző időszakokkal számolnak, akkor már inkább ők számolják ki. Az nekik megbízhatóbb. Ha egyben van az egész, akkor egy pillanat alatt megvan. De hogyha külön-külön szakaszonként számolnak, akkor sincs gond, akkor is kiszámolható. Nem nagy munkaigényű ügyek ezek. De azért 400 ügy fél év alatt az nem kevés és ennek vannak másodfokú vonzatai is, mert ha az elítélt meg is kapja a kártalanítást, akkor szinte mindig megfellebbezi, hogy az kevés.

Dr. Handó Tünde

De miért? Már van egy joggyakorlat arra, hogy mi az azösszecszerűség, egy -tól -ig határ, amit a bíróság megítél.

Dr. Rácz József

Ebben az esetben is azösszecszerűségre fellebbeznek, illetve vannak olyan időszakok, amire a kérelmetől eltérően nem állapítja meg a titkár, a mi esetünkben a kártalanítást, mert szerinte arra nem jár, mert jók voltak a fogva tartás viszonyai vagy a határidőből kicsúszott, akkor meg azért fellebbez, hogy arra is kér.

Dr. Handó Tünde

Mekkora arányú ez a fellebbezés?

Dr. Rácz József

Ez nagyon hullámszó. Most van egy olyan hullámunk az utolsó kb. egy hónapban jött kb. 60 darab kártalanítással kapcsolatos fellebbezés. Ennyi egyébként nincs, most valamiért megszorodott. Ez mind elítélti fellebbezés egyébként, védők részéről fellebbezés, de ennyi nem szokott lenni. A másodfokú bíróságot azért annyira ez nem terheli le. Most éppen ebben az utóbbi időszakban egy kicsivel több van.

Dr. Handó Tünde

Látom azt, hogy a járásbíróságon, legalább is kevesebb az érkezés is, különösen 2013-hoz képest. Azt látom, hogy az egy tanácsra jutó folyamatban maradt ügy a járásbíróságon a korábbi évekkel való összehasonlításban is jól kezelhető mennyiséget jelent. Ezt a bírók könnyebbségként élik meg vagy az ítélezés minősége javult ezáltal, vagy mi az, amiben hasznosítják, ha esetleg a felszabadult munkaerő? Most persze a Be. tanulás az lekötött mindenkit, de esetleg segítenek a törvényszéken vagy a BV ügyekben?

Dr. Rácz József

Ott kezdem talán az, hogy a bíráink munkaterhe folyamatosan csökken. Ez valóban tény, nálunk a járásbírósági szinten egyértelműen csökken évről évre a bírák munkaterhe. Én úgy gondolom, ennek két alapvető oka volt. Egyrészt, hogy kevesebb új ügy jön. Most egyébként egyre kevesebb ügy érkezik. Most egyébként az új Be hatályba lépése óta, igaz, hogy július óta nem sok idő telt el, még kevesebb. Tehát információink szerint most kívánnak a nyomozó hatóságok is. Várnak, hogy miként alkalmazzuk ezeket a szabályokat. Másrészt meg nagyon szépen sikerült feltölteni a bírói létszámot, hat új járásbíró került kinevezésre és ez nagyon nagy segítség volt nekünk. Ennyi járásbírósági büntető bíró amióta én a bíróságon vagyok még nem volt.

Dr. Handó Tünde

Akkor a munkaszervezésben semmilyen változás nem történt?

Dr. Rácz József

Ami igazából nehézséget jelentett nálunk, az az éven túli ügyek. Ezen az arányon belül ott volt mit tenni, ott nagyon sokat küzdöttünk ezzel 2013 óta. Ezt le is írtam.

Dr. Handó Tünde

Mi a bíró perstratégiája, kit mikor hallgat meg, hogyan figyel arra, hogy megjelenjenek.

Dr. Rácz József

Igen. Ebben próbáltunk leginkább segítséget nyújtani a bírának. Tehát lehetett látni, hogy csökken az ügyszám és többen vannak és kisebb a munkateher, de éppen azért, mivel kevesebb összügy volt, azon belül viszont az egy éven túli ügyek száma százalékban elég sokat mutatott. Tehát nem jól nézett ki százalékban, az éven túli ügyeket nagyon nehezen fejezték be, és itt volt egy olyan, én úgy gondolom, hogy helyes felismerése a törvényszék vezetésének is, és ezt én kezdeményeztem még 2013-ban hogy legyen egy átfogó vizsgálat az éven túli ügyekkel kapcsolatban, hogy mik a hibák. Mik azok a hibák amik odavezetnek, hogy ezeket az ügyeket nem sikerül befejezni egy év alatt, két év alatt sem.

Dr. Handó Tünde

Miket találtak?

Dr. Rácz József

Alapvető hibák voltak ebben a 2013-as vizsgálatban, hogy a felkészülés szerintem nem volt minden esetben megfelelő. Tehát felesleges idézések voltak. Meg lehetett volna már az első tárgyalásra mondjuk azt a szakértőt idézni, meg a tanút idézni, de valamiért erre nem került sor, hanem csak a második, harmadik negyedik, ötödik tárgyaláson. Felesleges bizonyítások voltak. Olyan bizonyítások, amelyek az ügyet abszolút nem vitték előre. Ezt így szépen csoportosítottuk. Nem mindig történtek meg a távolmaradókkal szemben az egyértelmű következmények, rendbírság, elővezetés. És most 2013-ra visszaemlékezve erre a vizsgálati anyagra, ez 15-20 oldal, biztos, hogy még nagyon sok minden volt benne. Ezeket megbeszéltük, és ehhez hozzájött egy olyan adalék, hogy előrehaladási terveket, kötelező konzultációkat kezdtünk tartani 2013-14 évtől kezdve. Ez annyit jelentett, hogy én elindultam és mentem körbe a vidéki bíróságokon is a bírókhoz egyenként, és végigvettük az ügyeket. Nyilván a függetlenség messzemenő figyelembevételével.

Dr. Handó Tünde

Ez nagyon sokat számít. Azt gondolom, hogy egyáltalán hangosan valakinek el tudja mondani, hogy mi foglalkoztatja. Tulajdonképpen a bírói függetlenség lényege, hogy ahogy az ügyfeleket meghallgatjuk, vagy a vádlottat, vagy a védőt, s az az ítéletünk tartalmát nem befolyásolja, hanem az ütköző érvek, állítások megalapozzák a döntést. A függetlenség sérelme nélkül konzultálhatunk egy kollégánkkal, egy szakmai vezetővel, mert a döntés, az mindig a bírón múlik. Ha a bíróban van tartás, akkor ezek nem hátráltatják, akadályozzák, hanem előreviszik. Meg-megerősítik valamiben, pl. hogy érdemes-e a két tanút egy tárgyaláson meghallgatni.

Dr. Rácz József

Sok kezdő bíró volt abban az időszakban, sok új bíró került kinevezésre. Láthatóan bizonytalanok voltak pontosan ebben, hogy most még bizonyítsanak vagy nem. Folyamatosan ez volt a kérdés, hogy ez elég lesz-e vajon másodfokra, vagy nem. Én persze ebben, azt nem tudtam mondani, hogy ez most teljesen biztos, hogy elég, de tudtam tanácsokat adni, tudtam irányt adni és én úgy gondolom, hogy ez egy jó másfél két évig tartott, kötelező konzultációnak hívtuk ezeket. Később ebbe már bekapcsolódott, nem egyedül végeztem ezt a munkát, hanem amikor a törvényszék elnökhelyettese kinevezésre került, Varga Roland, ő is bekapcsolódott ebbe. Akkor tettünk még egy kört, most már ketten. Ezzel elment a 2013-14 év és ezek az eredmények, hogy hirtelen elkezdett csökkeni az éventűli ügyek száma. És most próbálunk váltani egy új igazgatási, ellenőrzési módszerre majd. Már kísérletképpen bevezettük 2017 január 1-jétől. Mi az éven túli ügyeket eddig úgy ellenőriztük, hogy a bíró havonta egy pervázlatot minden egyes egy éven túli ügyében készített, és azt a helyi vezetőnek bemutatta, aki azt véleményezte majd hozzám került. Én ezt egy kicsit formainak találtam. Ez láthatóan ilyen rutinná vált. Most próbálunk egy olyan rendszert bevezetni, hogy százalékos arányhoz kötjük, hogy mikor kell ezt megtenni, hogy beszámoljon. Viszont akkor pontos, előre meghatározott kérdésekre kell választ adni. Három kérdést teszünk fel: mi az oka, mire

várható a befejezés, milyen lépéseket tervez. Meghúztunk egy százalékot és csak annak kell éven túli jelentést készíteni, aki a százalék fölé kerül.

Dr. Handó Tünde

Ez egy motiváció.

Dr. Rácz József

Így van. Mindenki a százalék alá került. Tehát kb. kettő hónap telt és olyan kollégák, akik 35% körüli éven túli aránnyal rendelkeztek, kettő hónapon belül 20% alatt voltak. Előre látható volt, hogy van néhány kolléga, akinél van tartalék, és valahogy ki kell belőlük hozni. Most ezt a 20%-ot ezt lehet változtatni föl-le, ahogy éppen akarjuk. Ezt a 20%-ot mindenki betartja, senki nem akar fölé kerülni, mert így nem kell plusz munkát végeznie.

Dr. Handó Tünde

Az jellemző kollégiumvezető úrra, hogy így ki-kigondol valami újítást, akár szakmailag, akár a munkaszervezés tekintetében?

Dr. Rácz József

Próbálunk, de nem mindig sikerül. Ez annyira látványos volt tényleg, hogy egyik hónapban még 35%, két hónap múlva meg 18, hogy annak biztos volt valamilyen oka.

Dr. Handó Tünde

Most mi az, ami foglalkoztatja?

Dr. Rácz József

Mindenképpen az elektronikus ügyintézés. Szerintem ebben nagyon nagy lehetőségek vannak. Ezt el kell mélyíteni a bírákban, mert azért a papír alapú ítélkezés, az mindenkiben ott van. Főleg az idősebb korosztályban. A fiatalokban nem, őket jóval könnyebben át lehet állítani, mondjuk akár arra, hogy egy okostelefonra tegye fel a jogtárat, és ha kell, akkor a tárgyalás közben is meg tudja nézni ha kell, vagy a központi e-maileket tegye fel. A Coospace-t is fel lehet telepíteni okostelefonra. Idősebb bírókat erről nehezebb volt meggyőzni, a fiatalok pillanatok alatt ezt megcsinálták és elsajátították.

Dr. Handó Tünde

Ez az egész elektronizálás a mi korosztályunk számára nehézség. De ezt már nem magunknak csináljuk, hanem a jövő generációnak. Ahhoz, hogy a bíróság felvegye a versenyt azokkal, akik rajtunk kívül vannak – ez elsősorban a polgári ügyszakot érinti –, ahhoz muszáj haladnunk a korral. Akik utánunk érkeznek a bíróságra, az ő számukra ez egy természetes nyelv.

Dr. Rácz József

Valószínű egy 50 év múlva, de lehet, hogy 20 év múlva már ez teljesen természetes lesz, de nekünk azért most még ez furcsa. Egy büntető ügyben lehetnek akár 30-40-50 ezer oldalas nyomozati anyagok, ezt most papíralapon át tudjuk pörgetni, tudjuk, hogy hova nyúlunk, de ezt majd elektronikusan is kell kezelni.

Dr. Handó Tünde

Az ítélőtáblai kapcsolatról valamit mondana?

Dr. Rácz József

Úgy alakítottam ki még Széplaki kollégiumvezető úr idejében, de én a Kúriával is ugyanígy tartom a kapcsolatot, hogy legyen személyes kapcsolatunk telefonon, illetve e-mailen is. Nálunk, ha van egy probléma, akkor azt mindig megpróbáljuk helyi szinten megoldani. Nekem jelzik a kollégák, összeül egy tanácselnöki értekezlet, vagy bármilyen formában megpróbálunk valamilyen megoldást keresni, ha nem találunk megoldást, akkor jön a Tábla felé a kapcsolat, illetve a Kúria tanácsai felé a kapcsolat, elsősorban a központi email-en keresztül. Megtanácskozzák és nagyon gyorsan, tehát van úgy, hogy aznap már kapok egyfajta tanácsot, de mondjuk másnap egészen bizonyos. Én a kapcsolattartásnak ezt a közvetlenebb módját erőltetem. Péntek kollégiumvezető úr jelezte, hogy büntető értekezletre is szeretne jönni, nemcsak kollégiumi ülésekre. Ha valahol valami probléma van, akkor összehívunk a büntető bírói értekezletet, ami széles körű. Arra is jelezte, hogy feltétlenül értesítem és el akar jönni. Én úgy gondolom, hogy ez a kapcsolat mind a tábla, mind a Kúria, de egyébként a többi törvényszék felé is hasonlóan működik. A táblához tartozó törvényszékek kollégiumvezetői, vagy más kollégák felé is ugyanígy tartom a kapcsolatot. Szerintem jó a kapcsolatunk, nincs vele gond. Sokat segítünk egymásnak. Az Európai Jogi Szaktanácsadókat rendszeresen meghívom egy évben egyszer a kollégiumi ülésre. Ők hárman vannak, mindig beszámolnak, készülnek valami előadással.

Dr. Handó Tünde

Van-e még valami, amit szeretne elmondani?

Dr. Rácz József

Szerintem nincs.

Dr. Handó Tünde a meghallgatást befejezettnek nyilvánítja.

Jegyzőkönyv lezárva 14 óra 35 perckor.

Kmf.

dr. Handó Tünde,

az OBH elnöke

dr. Rácz József,

pályázó

Kobza Györgyné

jegyzőkönyvvezető